

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

**Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв**

ПОСТАНОВКА ГОЛОСУ

Програма

**для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I-II рівнів акредитації**

**Спеціальність “Народна художня творчість”
Спеціалізація “Народне пісенне мистецтво”**

Київ – 2005

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв

ПОСТАНОВКА ГОЛОСУ

Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I-II рівнів акредитації

Спеціальність “Народна художня творчість”
Спеціалізація “Народне пісенне мистецтво”

2005

Пояснювальна записка

ПОСТАНОВКА ГОЛОСУ

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
І-ІІ рівнів акредитації, – Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. – 20 с.

Укладач: **O. С. Смачелюк** – викладач хорових дисциплін Тульчинського училища культури

Рецензенти: **Г. Г. Поздняков** – заслужений артист України, викладач хорових дисциплін Житомирського училища культури і мистецтв ім. І. Огієнка
С. С. Городинський – заслужений артист України, викладач дисципліни “Постановка голосу”, директор Вінницького училища культури і мистецтв ім. М. Леоновича

Відповідальний за випуск **T. Ф. Стронько**

Редактор **Л. П. Гандзюк**

Підписано до друку 02.12.05 р. Гарнітура Times
Формат 60×84_{1/16}. Папір офсетний. Друк офсетний.
Обл.-вид. арк. 1,25. Наклад 100 прим.

Видавництво «Нова Книга» м. Вінниця, вул. Стеценка, 46/85
Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №103 від 30.06.2000 р.
Тел. (0432)52-34-80, 52-34-82 Факс 52-34-81
E-mail: newbook1@vinnitsa.com
www.novakniga.com.ua

© Державний методичний центр
навчальних закладів культури і мистецтв України, 2005

Дисципліна “Постановка голосу” посідає одне з чільних місць профілюючих дисциплін хорової спеціалізації навчальних закладів культури і мистецтв спеціальності “Народна художня творчість” спеціалізації “Народне пісенне мистецтво” (народний хоровий спів).

Термін навчання 4 роки з повною загальноосвітньою підготовкою.

Загальний обсяг годин – 216. З них: індивідуальна форма заняття – 143 години, самостійна робота студента – 73 години.

Розподіл годин за навчальним планом:

Семестр	Кількість тижнів	Всього годин	Індивід. заняття	Самост. робота	Семестровий контроль	Примітка
I	18	27	18	9	Контрольне заняття	
II	21	30	21	10	Контрольне заняття	
III	16	25	16	9	Контрольне заняття	
IV	21	30	21	9	Диференц. залік	
V	16	25	16	9	Контрольне заняття	
VI	21	30	21	9	Диференц. залік	
VII	16	25	16	9	Екзамен	
VIII	14	23	14	9	Підсумкове заняття	

Завдання курсу:

- засобами вокального мистецтва здійснювати естетичне виховання майбутніх керівників хорових колективів;
- формувати відчуття прекрасного, розуміти і цінувати красу вокального мистецтва та співацької майстерності;
- розвивати художньо-творчі та виконавські здібності;
- виховувати у студента необхідної вокально-хорової виконавської культури;
- оволодівати вокально-технічними прийомами народної манери співу, направленими на формування професійних навичок майбутнього диригента, керівника народного хору;
- готувати майбутніх керівників хорових колективів до самостійного підвищення співацької та вокально-педагогічної майстерності в умовах практичної діяльності, а також до виконання творів народно-пісенного жанру, який має національні та регіональні особливості.

Методика викладання “Постановки голосу” як спецпредмета народно-хорової спеціалізації включає систему індивідуальних практичних занять, спрямованих на оволодіння студентами загальними вокальними навичками в традиціях народної манери співу. Методично правильна організація навчально-виховного процесу з предмета “Постановка голосу” дає змогу викладачеві успішно вирішувати основні питання роботи.

Методика проведення занять вільна, з урахуванням індивідуальних музичних здібностей та природи голосових даних студента.

Основною формою навчальної роботи вокального класу є індивідуальні заняття. До їх змісту входять методи та прийоми, що використовуються у навчальному процесі.

Як показує досвід роботи, індивідуальне заняття у вокальному класі включає:

- перевірку виконання самостійного завдання;
- коротку бесіду з питань теорії та методики вокального навчання;
- виконання комплексу вокально-технічних вправ для розвитку співацьких умінь і навичок, розвитку співацького дихання;

- засвоєння спеціальних вокально-технічних прийомів співацької атаки, кантиленного звуковедення, рухливості голосу;
- формування голосних та правильна вимова приголосних звуків;
- правильна постава корпуса і голови.

Конкретний зміст і форму кожного заняття визначає викладач, виходячи з загальних завдань курсу та індивідуальних можливостей студента.

На початку навчання у вокальному класі викладач повинен визначити вокальні, музичні, фізіологічні та психологічні особливості кожного студента, стан його голосового апарату. На цій основі він складає подальший напрямок розвитку вокальних (тип голосу, тембр, сила, діапазон, вібрato, дихання, дикція), загальномузичних (слух, музична пам'ять, почуття ритму), фізіологічних та психологічних (загальний фізичний розвиток, стан голосового апарату, тип нервової системи, темперамент, уважність, характер, емоційність, цілеспрямованість, сприйняття матеріалу) даних студента, а також визначає орієнтовну послідовність здійснення вокального і художнього розвитку майбутнього керівника хорового колективу.

Невимушність – найважливіший критерій правильної роботи голосового апарату. Основний шлях вокального виховання полягає у створенні умов, при яких процес формування голосу і співацьких навичок відбувається природно і послідовно з самого початку і до кінця. Тому дуже важливо правильно добирати вправи для розспівування та доступний репертуар, що сприятиме успішному розвиткові голосу. Треба пам'ятати також, що голосовий апарт під час співу працює як єдине ціле в комплексі усіх (на конкретному етапі) вокально-технічних та музично-художніх завдань. Основи вокальної методики роботи з народними голосами виходять з манери традиційного переспівування або співу з голоса, тому продуктивність та результативність в роботі вокального класу при постановці народного голосу залежить у більшій мірі від рівня професійного володіння народною манерою співу викладача.

Для майбутнього керівника хорового колективу дуже важливим є набуття навичок співу вокальних творів без супроводу (*a cappella*), що дає змогу студентам краще і швидше засвоїти народну манеру співу, особливо прийоми народної мелізматики. Виховання цих виконавських особливостей треба зосередити на місцевому матеріалі.

Великого значення для правильного розвитку голосів набуває добір репертуару, який повинен враховувати рівень вокальних та музичних здібностей, стан голосового апарату та специфіку майбутньої діяльності студента. Практика показала, що до навчального репертуару мають входити вокально-технічні вправи, різноманітні вокалізи, українські народні пісні, твори композиторів- класиків, а також сучасних композиторів.

ВИМОГИ ПО СЕМЕСТРАХ

I семестр

У першому семестрі на основі всебічного вивчення індивідуальних вокальних та загально-музичних даних, стану голосового апарату і психологічних особливостей студента здійснюється початковий етап вокально-технічної роботи, спрямованої на розвиток співацьких уявлень, вокального слуху і вокальних здібностей майбутнього керівника хорового колективу.

Протягом першого семестру навчання студент повинен:

- одержати початкові теоретичні відомості про будову голосового апарату та спів як біофізичний процес, а також теоретичні концепції голосоутворення;
- засвоїти співацьку поставу (положення корпуса, голови, природність і невимушеність м'язів обличчя, ший, артикуляційного апарату), а також творчу готовність до процесу співу (співацька установка);
- ліквідувати співочі недоліки. Позбавитись хибної манери співу (індивідуально). Звільнити горло від м'язового затиснення;
- засвоїти компоненти найбільш раціонального співочого дихання (нижньореберного, діафрагматичного), м'яку атаку звука.

Самостійно студент повинен опрацювати такі теми:

- загальні поняття про будову та роботу голосового апарату;
- співоче дихання. Типи дихання. Робота над тренуванням м'язів дихального апарату;
- самостійна робота над вивченням вокалізу;
- самостійна робота над вивченням вокальних творів;

З першого заняття студенти повинні записувати у спеціальному зошиті вправи і методичні вказівки викладача. Роботу студента в першому семестрі слід обмежити одним вокалізом та двома творами різними за характером. В кінці семестру проводиться контрольне заняття, на якому студент виконує один твір.

II семестр

У другому семестрі продовжується робота з розвитку свідомих вокальних уявлень, формування слуху і співацьких здібностей.

Протягом другого семестру навчання студент повинен:

- закріпити знання правильного співочого положення корпуса і голови;
- засвоїти правильну співочу атаку звука, відчуття співацької опори, фіксацію дихальної установки;
- оволодіти правильним співочим звукоутворенням способом грудного та головного резонування;
- навчитись формувати прикриті та відкриті голосні (“і”, “и”, “у”, “о”, “а”, “е”);
- чітко вимовляти приголосні звуки при співі;
- вчитись контролювати чистоту іntonування під час співу;
- формувати навички художнього виконання творів.

Самостійно студент опрацює такі теми:

- атака звука: тверда, м'яка, придихова;
- значення резонаторів. Резонатори: грудний, головний, мікст;
- формування голосних звуків;

- самостійна робота над вивченням вокалізу;
- самостійна робота над вивченням вокальних творів.

Протягом навчального семестру студент повинен вивчити:

- один вокаліз та два різнохарактерних твори.

В кінці другого семестру проводиться контрольне заняття, на якому студент виконує два твори.

III семестр

На основі подального розвитку співочих навичок починається робота над поступовим розширенням звуковисотного діапазону студента.

Протягом III семестру студент повинен:

- удосконалювати співацьке дихання та відчуття опори звука;
- засвоїти компоненти найбільш раціонального співочого дихання:
 - а) вдиху – по середньому типу (нижньореберно-діафрагматичному);
 - б) організацію миттєвої передзвукової затримки, яка зберігає відхальну установку голосового апарату, допомагає знаходженню співочої опори звука;
- формувати навички використання м'якої і твердої атаки звука;
- удосконалювати фонетичний слух, дикцію та артикуляцію;
- розвивати слух на ладовій основі;
- поступово розширювати діапазон з поєднанням правильного формування голосних (індивідуально);
- працювати над вивченням репертуару.

Самостійна робота передбачає опрацювання таких тем:

- гігієна і режим співочого голосу;
- робота над тренуванням артикуляційного апарату та чіткою дикцією;
- тренування м'язів дихального апарату;
- самостійна робота над вивченням вокалізу та вокальних творів.

Програма III семестру повинна включати:

- один вокаліз та два різнохарактерні твори.

В кінці семестру проводиться контрольне заняття, на якому студент виконує один твір з програми.

IV семестр

Продовжується робота над звукоутворенням на основі координації окремих частин голосового апарату. Особливу увагу треба звернути на організацію співочого дихання, на вирівнювання регістрів.

Протягом IV семестру студент повинен:

- засвоїти та усвідомити зміст основних понять теорії голосоутворення;
- удосконалювати володіння співочим диханням і закріплювати почутия опори звука, навички високої позиції звучання;
- домагатися вирівнювання регістрів співацького голосу, розуміти роль і значення резонаторної системи людини (так званого головного і грудного резонування);
- відірачувати кантиленний спів;
- оволодіти звуковеденням *legato, non legato*.
- розвивати вокально-виконавські навички;
- формувати навички співу народних пісень *a cappella*.

Самостійна робота студента:

- тренування м'язів дихального апарату;
- тренування артикуляційного апарату;
- звуковедення *legato, non legato*;
- самостійна робота над вивченням вокалізу та вокальних творів.

Протягом семестру студент вивчає:

- один вокаліз та два твори, один з яких *a cappella*.

В IV семестрі студенти здають диференційований залік, на якому повинні виконати один твір з супроводом і одну народну пісню *a cappella*.

V семестр

У V семестрі здійснюється робота над подальшим розвитком вокального слуху і співацьких уявлень, продовжується ведення методичних записів.

Протягом V семестру студент повинен:

- оволодіти технікою поступової зміни динаміки звука;
- набути навички співу, близькі до розмовного звучання з відчуттям грудного резонування в “примарній зоні”;
- поєднувати виконавські прийоми на *legato*, *non legato*, *staccato* та філірування звука;
- працювати над вивченням семестрового репертуару.

Самостійна робота студента в V семестрі:

- робота по відириванню техніки поступової зміни динаміки звуку;
- робота над оволодінням звуковедення *staccato*;
- робота над дикцією;
- самостійна робота над вивченням вокалізу та вокальних творів.

Протягом V семестру студент повинен вивчити:

- один вокаліз, один твір сучасного українського композитора та одну народну пісню *a cappella*.

В кінці семестру проводиться контрольне заняття, на якому студент виконує один твір на вибір.

VI семестр

У шостому семестрі продовжується вокально-технічна робота, яка базується на стійкості дихальної підтримки – співочій опорі і вмінні змикати голосові зв’язки з різним ступенем щільності.

Студент в VI семестрі повинен:

- продовжити та удосконалити роботу над поступовим розширенням повного робочого діапазону грудного та головного регістрів з поєднанням правильного формування голосних;

- засвоїти на вправах (на одному звуці і групі звуків) різні характеристики змикання голосових зв’язок, спостерігаючи при цьому їх вплив на зміну тембрі: його більшої насиченості при твердому змиканні і “флажолетності” при легкому змиканні;
- добиватись у виконавському плані різного динамічного, тембрального нюансування;
- відпрацювати навички злитності звуків з виразним поданням літературного тексту.

Починаючи з даного семестру повсякденний 10–15-хвилинний спів вправ повинен увійти в професійний режим майбутнього керівника хору.

Самостійна робота студента включас:

- самостійні вокально-технічні заняття студента;
- досягнення різного динамічного тембрового нюансування;
- самостійну роботу над семестровим репертуаром.

Протягом VI семестру студент повинен опрацювати:

- один вокаліз, два сольних твори (українська народна пісня *a cappella* та твір сучасних композиторів).

В кінці семестру проводиться **диференційований залиш**, на якому студент виконує два твори програмного репертуару.

VII семестр

У VII семестрі здійснюється закріплення та удосконалення вокально-технічних і художніх навичок студентів.

Протягом VII семестру студент повинен:

- вміти поступово посилюти чи ослабити звучання на одному звуці, зберігаючи при цьому:
 - а) високу співацьку позицію до кінця фрази;
 - б) рівність голосу;
 - в) економний розподіл дихання;

- засвоїти вокальні вправи та творі з рухомою динамікою;
- формувати навички співу прийомів народної мелізматики;
- засвоїти глісаандування на широкий інтервал, огласовку приголосних, хорячні закінчення;
- працювати над вивченням семестрового репертуару.

Самостійна робота студента передбачає:

- уdosконалення вокальних прийомів: пластичності, гнучкості, легкості та рухливості голосу;
- засвоєння високої співацької позиції;
- підбір репертуару для роботи з хоровим колективом під час проходження виробничої практики;
- самостійну роботу над програмним репертуаром.

Протягом VII семестру студент повинен вивчити:

- Один вокаліз та два твори різних за характером.

В кінці VII семестру студенти складають екзамен з предмета "Постановка голосу", на якому повинні виконати два різнохарактерних твори.

VIII СЕМЕСТР

VIII семестр відіграє вирішальне значення у вокальному розвитку майбутнього керівника хорового колективу, оскільки саме в цей час завершується формування основних вокально-технічних і художніх навичок, вокального слуху, методичних умінь, а також навичок практичної реалізації здобутого комплексу в умовах практичної роботи з навчальним хором.

Протягом VIII семестру студент повинен:

- уdosконалювати набуті вокально-технічні навички звукоутворення, дихання, артикуляції;
- досягати рівності звучання голосу на виявленому співацькому діапазоні;

- уdosконалювати динамічні можливості голосу в умовах використання різних типів вокальної техніки;
- працювати над вивченням програмного репертуару;
- завершити роботу над художнім осмисленням виконуваного твору.

Самостійна робота студента в VIII семестрі полягає в:

- уdosконаленні теоретичних знань, методичних вмінь і навичок щодо формування, розвитку, гігієни та охорони співацького голосу;
- відпрацюванні вокальних творів, які виносяться на підсумкове заняття з постановки голосу.

Протягом VIII семестру студент повинен пройти один вокаліз, один твір з супроводом та одну обробку народної пісні.

В кінці семестру проводиться підсумкове заняття, на якому студент виконує програмний репертуар.

Звітність

За навчальним планом з дисципліни “Постановка голосу” передбачено складання диференційного заліку в IV та VI семестрах і екзамену в VII семестрі.

Залік проводиться за рахунок часу, відведеного для занять з курсу “Постановка голосу” викладачем зазначеного курсу та асистентом, призначеним цикловою комісією. Екзамен проводиться за розкладом навчальної частини. Приймається призначеною комісією, до якої входять викладачі з предмета “Постановка голосу”.

Вимоги до проведення заліку та екзамену

До програми диференційного заліку входить виконання вокальних творів за програмою курсу. При цьому оцінюванню підлягає вокально-технічна підготовка студента, рівень владіння своїм голосом, а також ступінь художнього виконання твору.

Екзамен у VII семестрі слід проводити з урахуванням усіх вимог за чотири роки навчання. З метою створення більш творчої атмосфери екзамену, його можна проводити як відкритий концерт з екзаменаційною програмою.

Для поліпшення поточного контролю з вокального розвитку студентів, за рішенням циклової комісії наприкінці кожного семестру проводиться підсумкове контрольне заняття.

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з дисципліни “Постановка голосу”

Самостійна робота студента є досить важливою ланкою в загальній системі підготовки кваліфікованого керівника народного хору.

Її зміст визначається завданнями, які студент отримує на заняттях.

Домашня (самостійна) робота студента складається з таких елементів:

- підбір відомостей про авторів музики і слова;
- програвання мелодії на музичному інструменті (фортепіано, баян) ритмічно грамотно, в повільному темпі (незалежно від темпу конкретного твору);
- виявлення інтонаційно та ритмово складних фраз;
- сольфеджування мелодії твору;
- знайомство з літературним текстом з урахуванням особливостей:
 - а) розспіву складних слів;
 - б) об'єднання мелодійного та літературного тексту;
 - в) закріплення (заучування напам'ять) слів та мелодії твору;
 - г) вивчення теоретичних положень з дисципліни “Постановка голосу”.

Рекомендована методична література

1. *Барсов Ю.* Вокально-виконавські педагогічні принципи М. І. Глінки. – Л., 1968.
2. *Гуменюк А.* Український народний хор. – К.: Музична Україна, 1969.
3. *Дюм Д.* Розвиток та охорона співацького голосу. – К.: Музична Україна, 1988.
4. *Сєтущенко Д., Михайлова-Сидоров М.* Питання вокальної педагогіки. – К., 1963.
5. *Єгоричев М.* Вправи для розвитку вокальної техніки. – К.: Музична Україна, 1977.
6. *Емельянов В. В.* Розвитие голоса (координация и тренаж). – СНб, 1997.
7. *Кантарович В. С.* Гігієна голосу. – М., 1955.
8. *Люш Д.* Розвиток та збереження співацького голосу. – К.: Музична Україна, 1988.
9. *Микиша С. М.* Практичні основи вокального мистецтва. – К.: Музична Україна, 1885.
10. *Монащенко А.* Методика навчання сольному співу. – М.: Просвіта, 1987.
11. *Морозов В.* Вокальный слух и голос. – М., 1965.
12. *Назаренко І.* Искусство пения. – М., 1964.
13. *Огородов Д.* Музично-співацьке виховання дітей в загально-освітній школі. – К.: Музична Україна, 1988.
14. *Юдин С.* Формування голосу співака. – М., 1962.
15. *Юссон Р.* Певческий голос. – М., 1974.

Вокалізи та вправи

1. *Єгоричева М.* 50 вправ для співака-любителя. – К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури, 1961.
2. *Завалішена М.* Вокалізи
3. *Луканин В.* Мой метод работы с певцами. – Ленинградское отделение изд. “Музыка”, 1972.
4. *Троніна П.* Из опыта педагога-вокалиста. – М.: Музыка, 1976

Репертуарні збірники

1. Українські народні пісні в записах Софії Тобілевич. – Наукова думка, 1982.
2. Українські народні пісні з голосу Антоніни Голентюк. – К.: Музична Україна, 1991.
3. Д. Луценко. Серцю співається. – К.: Музична Україна, 1975.
4. Українські народні пісні з репертуару Федора Жарка. – К.: Музична Україна, 1983.
5. О. Білаш. Пісні, романси та хори. Вип. 3. – К.: Музична Україна, 1991.
6. Українські народні пісні з репертуару І. С. Козловського. – К.: Музична Україна, 1970.
7. Українські народні пісні в обр. для голосу в супроводі баяна. / Упорядник З. Гаркуша. – К.: Музична Україна, 1980.
8. Старовинні популярні побутові романси та пісні. / Упорядник Л. Ржецька. – К.: Музична Україна, 1869.

Рекомендований репертуар

Сопрано грудного резонування

1. “Ой, піду я до млина” – українська народна пісня
2. “Чом, чом не прийшов” – українська народна пісня
3. “Ой, на горі на високій” – українська народна пісня
4. “Умираю, моя маті” – українська народна пісня
5. “Ой, вийду я на ту гору” – українська народна пісня
6. “Дощик накрапає” – українська народна пісня
7. “Зоре ясная, зоре вечірня” – українська народна пісня
8. “Світи, світи, місяченьку” – українська народна пісня
9. “Ой журавко, журавко” – українська народна пісня
10. “Покосили сіно” – українська народна пісня
11. “Якби мені черевики” – українська народна пісня

Альті грудного резонування

1. “Ой, калино-малино” – українська народна пісня
2. “Ой, за гаєм, за Дунаєм” – українська народна пісня
3. “Ой, доки я безталанна” – українська народна пісня
4. “Чи ти, ненько, чула” – українська народна пісня
5. “Летіла зозуля через мою хату” – українська народна пісня
6. “Ой, гаю мій, гаю” – українська народна пісня
7. “Не стій, вербо” – українська народна пісня
8. “Ой, у полі тополенька” – українська народна пісня
9. “Ой сербине, сербиночку” – українська народна пісня
10. “Бодай ся когут знудив” – українська народна пісня
11. “Надворі чорна хмара в’стися” – українська народна пісня

ТЕНОРИ

1. “Зоре моя вечірняя” – українська народна пісня
2. “Їхав козак на війнонъку” – українська народна пісня
3. “Ой є в лісі калина” – українська народна пісня
4. “Ой за гаєм, гасм” – українська народна пісня
5. “Ой ти дівчино, горда та пишина” – українська народна пісня
6. “Якби мені не тиночки” – українська народна пісня
7. “Казав мені батько” – українська народна пісня
8. “Ой піду я в ліс по дрова” – українська народна пісня
9. “На тім боці на толоці” – українська народна пісня. Обробка В. Копінського

БАСИ

1. “Чумаче-бурлаче, чого зажурився” – українська народна пісня
2. “Бандуристе, орле сизий” – українська народна пісня
3. “Чорна хмара наступає” – українська народна пісня

4. “Ой і не стелися, хрещатий барвінку” – українська народна пісня
5. “Грицю, Грицю, до роботи” – українська народна пісня
6. “Їхав козак за Дунай” – українська народна пісня
7. “Над річкою бережком” – українська народна пісня
8. “Ой продала дівчина курку” – українська народна пісня
9. “Реве та стогне Дніпр широкий” – слова Т. Г. Шевченка, обробка В. Косенка
10. “Дивлюсь я на небо” – українська народна пісня, обробка В. Заремби
11. “Вечір на дворі” – українська народна пісня, обробка К. Скорохода
12. “Чия ж то хатина” – українська народна пісня, обробка Г. Майбороди

ЖІНОЧІ ГОЛОСИ ГОЛОВНОГО РЕЗОНУВАННЯ

1. “На Івана, на Купала” – українська народна пісня
2. “Ой летіла зозуленька” – українська народна пісня
3. “Ой під гаєм зелененьким” – українська народна пісня
4. “Зацвіла в долині червона калина” – українська народна пісня
5. “Чи я в лузі” – українська народна пісня
6. “Через сад-виноград” – українська народна пісня
7. “Ой у полі озеречко” – українська народна пісня
8. “Ой казала мені маті” – українська народна пісня
9. “В кінці греблі шумлять верби” – українська народна пісня
10. “Не топила, не варила” – українська народна пісня. Обробка Л. Третяка
11. “Ой вербо, вербо” – українська народна пісня

Для нотаток